

Kwartaalblad van de Oudheidkundige Kring Voorst

E-mail adres redactie
kroniek@okvvoorst.nl

In deze Kroniek o.a.:

- ✓ De Twellose Veiling
- ✓ Naamsaanninge in 1826
- ✓ Een wandeling door Voorst met Jac. P. Thijssen
- ✓ Aan de grenzen van het graafschap Hamaland

VOORST SCHRIJFT GESCHIEDENIS

Kroniek

Oudheidkundige Kring Voorst

Jaargang 39 - 2016

nummer 2

Port Payé
Pays-Bas

Postbus 170
7390 AD Twello

oudheidkundige KRING VOORST

opgericht 18 december 1975

Bezoekers- en studieruimte

postadres: postbus 170, 7390 AD Twello - bezoekeradres: Dorpsstraat 11a, ingang aan de Dorpsdwaarsstraat

geopend: dinsdag en woensdag van 09.00 tot 16.00 en verder op afspraak. Tel.: 0571 27 7090

e-mailadres: info@okvvoorst.nl - website: www.okvvoorst.nl

Betalingen uitsluitend via Rabo-rekeningnr.: NL80 RABO 0362 8092 67

Ereleden

Mr. J.H. Hermesen, H.J. ten Hove†, J. Lubberts, J.A.M. Schutte-Geurtsen en L. Sevenster†

Dagelijks bestuur

Bert van de Zedde, voorzitter	Kon. Wilhelminaweg 15	7391 ER Twello	voorzitter@okvvoorst.nl
Johan Homan, secretaris	Rijksstraatweg 135	7391 MK Twello	info@mrhoman.nl
Wim Huisman	Oude Deventerweg 15	7383 AD Voorst	
Jan Groenberg	Hietweideweg 30	7391 XX Twello	
Gé Veen	Domineestraat 4	7391 GG Twello	

Werkgroepen en contactpersonen

Kantoorcoördinatie	Gerrie Groenewold en Truus de Haan-Diks	info@okvvoorst.nl
Bibliotheek	Gerard Vrieling	info@okvvoorst.nl
Fotogroep	Jack Damen	info@okvvoorst.nl
Werkgroep genealogie	Auke Vlietstra	genealogie@okvvoorst.nl
Lezingen	Jan Groenberg en Gé Veen	info@okvvoorst.nl
Tweede Wereldoorlogarchief	Bertus ten Bosch	info@okvvoorst.nl
Ledenadministratie	Wim Huisman	www.okvvoorst.nl
Systeembeheer	Wim Wassink	info@okvvoorst.nl
Redactie Kroniek	Gerrie Groenewold en Auke Vlietstra	kroniek@okvvoorst.nl

Lidmaatschap

De jaarcontributie bedraagt € 16,50 per persoon; voor gehuwden en partners woonachtig op hetzelfde adres € 20,00

Aanmelding lidmaatschap en wijzigingen van adres en/of lidmaatschap via www.okvvoorst.nl

Overige vragen: Tel. 0571 277090 of postbus 170, 7390 AD Twello

Gemeentearchief Voorst

Archivaris: Annemarie Geerts, H.W. Iordensweg 17, Twello, gemeentearchief@voorst.nl

Studiezaal open op maandag van 9.00-17.00 uur

Kroniek

De Kroniek beoogt een breed georiënteerd informatiemedium van de Oudheidkundige Kring Voorst te zijn, een kwartaalblad van en voor de leden. Het verschijnt in de maanden maart, juni, september en december.

Gehele of gedeeltelijke overname van artikelen is alleen toegestaan met goedkeuring van de redactie en de betreffende auteur(s)

Mailadres voor kopij en reacties op de inhoud van Kroniek: kroniek@okvvoorst.nl

Druk : Brein Reclame, Twello; oplage 700 stuks

ISSN 1384-8682

INHOUDSOPGAVE KRONIEK

Jaargang 39 - 2016 - nummer 2

• Van de bestuurstafel.....	B. van de Zedde	2
• Agenda	J. Groenberg en G. Veen	4
• Kroniekpost.....	redactie	5
• Van onze zusterverenigingen	G. Vrieling	8
• Gevelstenen, muurankers en uithangtekens (10) - Trafohuisjes van de P.G.E.M.....	E. Stol	9
• De Twellose Veiling	M. Westerhuis-Duvooort	10
• Naamsaanne in 1826	A. Vlietstra	16
• Aan de grenzen van het graafschap Hamaland, veldkartering Terwolde	C. Nieuwenhuize	20
• Met de pen door Voorst.....	J. Lubberts, A. van der Goot-van Eck	22
• Boerderij de Groote Polmate	G. Gootjes	24
• Juffrouw.....	J. van Barneveld	27
• Voorst honderd jaar gelden, een wandeling met Jac.P. Thijsse (1)	G. Vrieling	28
• Notulen ledenvergadering 28 april 2016.....	J. Groenberg	30

Aan deze Kroniek werkten verder mee: F.C. Nelis (als corrector) en W. Wassink (omslag en verzendstickers)

en de redactie bestaande uit G. Groenewold, A. Vlietstra en I. van der Vegte - van Asselt

Afbeeldingen: OKV archief, tenzij anders vermeld

LET OP: Uiterste datum inleveren kopij nummer 2016-3: 2 augustus 2016

via kroniek@OKVvoorst.nl

Let op: De redactie behoudt zich het recht voor om aangeboden artikelen – in overleg met de auteur- aan te passen. Daarnaast is de redactie niet verantwoordelijk voor onjuistheden en/of achterhaalde situaties in aangeleverde stukken. Aanvullingen, reacties en/of correcties zijn altijd welkom.

De auteursrechten op gepubliceerde foto's berusten te allen tijde bij de rechthebbende. Noch de OKV, noch de redactie van Kroniek aanvaardt aansprakelijkheid voor onrechtmatig gebruik van (foto)materiaal dat door derden ter publicatie is aangeboden. Overname van (delen van) artikelen is alleen toegestaan na schriftelijke toestemming van de OKV.

Giften en Schenkingen

De Oudheidkundige Kring Voorst is een Algemeen Nut Beogende Instelling, een zogenaamde ANBI. Met een schenking aan OKV steunt u niet alleen onze vereniging, maar kunt u ook profiteren van een belastingvoordeel. Dat voordeel is zowel van toepassing bij een eenmalige gift als bij een periodieke schenking. Via het mailadres penningmeester@okvvoorst.nl kunt u een onderhandse verklaring voor periodieke schenking ontvangen.

Kapsalon oolman

Tel. 0571 - 271423 - Stationsstraat 1
7391 EG Twello

meer dan 225 jaar

Van de bestuurstafel

Bert van de Zedde

De ontwikkelingen in de natuur gingen na de zachte, warme meidagen heel snel. De vergroening gaat in een hoog tempo en de vogelstand neemt alweer toe. Het heeft veel overeenkomsten met onze vereniging. De winterperiode was veel binnen werken en zorgen dat alle afspraken goed werden uitgevoerd. Wij hebben nagedacht over onze accommodatie en hebben gekozen voor verlenging van ons huurcontract met 5 jaar, samen met De Kunstkring Voorst. Weliswaar met de bekende beperkingen van het aanhouden van de bovenverdieping. Stichting Vluchtelingenwerk Voorst is inmiddels vertrokken. Wat er verder gaat gebeuren met de vrijgekomen ruimte is op moment van schrijven niet bekend.

De actie van Jumbo Twello heeft ruim 92 euro opgebracht; een mooi bedrag dat wij gebruiken als aanbetaling van de 2ehands aangeschafte printer. Na installatie is ook dat deel van onze apparatuur weer op orde. Het aantal vrijwilligers neemt langzaam toe en dat stemt tevreden. Het gebruik van de studieruimte wordt langzamerhand verspreid over de hele week en dat is wat wij met elkaar al langer voorstaan. De gesprekken over de verdere invulling van de activiteiten rondom infocentrum 'Huisje Sonneberg' op landgoed de Poll komen in een fase van uitvoeren. Inmiddels zijn de bouwactiviteiten in de afrondende fase en het pand wordt in juni opgeleverd. Er is afgesproken dat de werkgroep bestaande

foto Gerrie Groenewold

uit vrijwilligers van Voorster Belang en Oudheidkundige Kring Voorst vanaf juni de plannen gaan uitwerken, waarbij er een werkplan moet komen dat opgedeeld gaat worden in educatie, cultuur/natuur en historie. Hierbij denken wij aan de meest moderne hulpmiddelen van dit moment met behulp van 3D-systemen, 360 graden film en buitenscherm(en) met scroll mogelijkheid en apps.

Als mogelijke activiteit op Open Monumentendagen misschien een vorm van open huis voor de inwoners van onze gemeente met rondleidingen, verhalen, anekdotes en presentaties. Een mooie uitdaging om dit samen met het landgoed vorm te geven. Ook is het goed nog even terug te kijken op onze Algemene Ledenvergadering van 28 april. De diaklankbeelden van Rien Mouw 'Zwerven over de Veluwe' vielen in goede aarde. De daarop volgende ledenvergadering werd door de aanwezigen positief beoordeeld en kon met enkele vragen tijdig worden afgesloten (zie verder de notulen van de ALV in dit blad). Het afscheid van onze penningmeester Wim Wassink kreeg een speciaal plaatsje op deze avond. Zijn opvolger Wim Huisman staat klaar. Zoals aangegeven heeft het bestuur in haar vergadering van 19 mei de functies ingericht voor de komende periode. Aangezien wij dit moment ook wilden gebruiken om het penningmeesterschap aan te passen in verband met beheersbaarheid en bescherming van personen is overgegaan tot begrensd mogelijkheid om geld over te boeken met

één handtekening. Bij grotere bedragen moeten minimaal twee bestuurders de opdracht tekenen. Het penningmeesterschap splitsen wij in een beheersfunctie en een uitvoeringsfunctie. Wij denken nog na over de juiste functiebenaming maar dat zal waarschijnlijk worden administrateur en betalingsuitvoerder. De andere bestuursleden behouden hun functie. In de colofon voorin ons periodiek kunt u de juiste functieverdeling terugvinden. Wij merken dat er steeds meer boedels met achting voor historie worden behandeld. We krijgen regelmatig stukken aangeboden die niet altijd direct te plaatsen zijn, maar wel een welkome toevoeging zijn op soms al bekende gegevens. Op een avond wordt er zo maar even een oude film uit de jaren 50 van de vorige eeuw overhandigd met de melding: "Dat hoort thuis bij de OKV". De begraafplaatscommissie binnen de OKV heeft het bestuur aangegeven klaar te zijn met het onderzoek naar ruiming van de huurgraven ingericht na 1972, zoals verzocht door de gemeente Voorst. Er zijn geen bijzondere kenmerken gevonden die behoudrecht van een enkel graf waarborgen. De bevindingen worden op korte termijn aangereikt aan B&W van de gemeente Voorst. Er komt een nieuwsbrief voor onze vrijwilligers waarin onder andere het bestuur haar bestuursafspraken zal verwoorden. De bestuurlijke zorgen liggen nu nog bij onze verhuizing van de fysieke materialen naar?? Wie heeft er plek om over een langere periode opslag toe te staan? Het bestuur hoort het graag.

LEGE CARTRIDGES SPAREN VOOR DE OKV

In de studieruimte van de OKV staan dozen voor de inzameling van lege cartridges van uw printer. Door uw cartridges bij ons in te leveren helpt u onze vereniging aan extra inkomsten, die met alle activiteiten die we ontplooiën in ons jubileumjaar zeer welkom zijn. U bent tijdens de openingstijden van onze studieruimte hartelijk welkom om cartridges in te leveren.

Agenda

Jan Groenberg en Gé Veen

Lezing 29 september

Onze septemberlezing staat in het teken van "boerenmagie"

Jan Bornebroek uit Enschede neemt ons in zijn presentatie mee naar de wereld van de volkscultuur op het platteland, die vroeger allerlei gebruiken kende die een magische, onheilafwerende of genezende werking hadden. Dat werd althans door een deel van de boerenbevolking in oostelijk Nederland geloofd.

Vanaf de prehistorie tot in de 20ste eeuw werd het dagelijkse doen en laten van de bewoners van deze regio beïnvloed door bijgeloof. Zelfs in de huidige tijd zijn daarvan nog veel voorbeelden aan te wijzen.

Gevel- en stiepeltekens, stalramen, muurankers, oeleborden, heilsknoppen, levensbomen, hazelaar, lijsterbes en vlierstruik om er maar een paar te noemen, hadden oorspronkelijk allemaal een magische waarde.

Iedereen kan aspecten van "boerenmagie" vinden in de directe woonomgeving, zonder dat men zich daar van bewust is en dat niet alleen op het platteland. Zonder het te beseffen, zijn we omringd door uitingen van het gedachtengoed van onze voorouders.

"Boerenmagie" beoogt de magische beleavingswereld die van oudsher zo'n belangrijk deel uitmaakte van het leven op het platteland op lichte en laagdrempelige wijze zichtbaar te maken, te verklaren en te vertalen naar het heden. Ogenscheinlijk vanzelfsprekende en nietszeggende landschap – en architectuurelementen blijken plotseling een onvermoede en interessante betekenis te hebben, evenals voorheen onbegrepen symbolen, gebruiken en geneeswijzen. Het thema is bedoeld als een stimulans om de eigen regio te verkennen en het landschap op een heel andere en unieke manier te beleven.

Datum : donderdag 29 september
plaats : Dorpshuis "De Pompe" te Wilp
zaal open : 19.30 uur, aanvang 20.00 uur,
 toegang niet leden € 5,00.

ZET IN UW AGENDA!

Lezing donderdag 24 november 2016

Op 24 november 2016 verzorgt Martin Idema een lezing voor de OKV in het Dorpshuis te Voorst over Spitsbergen. De geschreven geschiedenis van Spitsbergen begon aan het einde van de zestiende eeuw toen de eilandengroep werd ontdekt door Willem Barentz op zijn derde expeditie om een noordelijke route naar Oost-Azië te vinden. Na de pauze laat de heer Idema een film over het eiland zien. Meer informatie in ons septembernummer.

Kroniekpost

redactie

Lezers reageerden:

foto ANWB-kampioen

De heer Friedrichs uit Deventer meende op de scan van een pagina uit het blad De Kampioen uit 1996 (blz. 25- Kroniek 2016-1), het Grote Blokhuis aan de Bandijk in Terwolde te herkennen, maar volgens de redactie lijkt dat een andere reactie meer duidelijkheid geeft. Klopt dat niet.

Jan Schuiter uit Stokkum reageerde ook op onze vraag welke boerderij er te zien was. Hij herkende boerderij Kolkenstein in Terwolde, bij de 'Schrijvers Kolk'.

Het zandweggetje, waarover gereden wordt, is de verbindingsweg tussen de Bandijk en de Dorpsstraat in Terwolde en dit weggetje gaat over het erf en langs de boerderij van Schrijver.

Boerderij Kolkenstein aan de Bandijk 35. Het erve en goed Colckenstein werd al genoemd in 1633 (bron Boerderijnamen in Voorst, D. Otten)

foto Co Hartgers

Van de heer G.W. Groot Roessink uit Voorst ontvingen we een reactie op de foto van een boerderijtje uit het archief van architect Co Hartgers. (2016-1, blz. 7).

"Het stond tegenover het ouderlijk huis van mevrouw Hartgers-Zeutenhorst en kapper Van Schoonhoven aan de Rijksstraatweg in Voorst en als ik me niet vergis staan de lindebomen er nog. Na vertrek/overlijden van familie Voorhorst werd het mooie huisje gesloopt en vervangen door een in de mode zijnde bungalow, met als bewoners mevrouw Harmsen-Teunissen en de familie Teunissen-Wassink. In mijn herinnering droeg de heer Voorhorst een zwarte manchester broek en dito vest, lopend met een kruiwagen met draagtuig, naardemolenvan Garssen/Van Mulligen aan de Enkweg voor het voer van hun kleinvee."

Over hetzelfde boerderijtje kregen we ook een reactie van de heer C. Hensbergen uit Voorst. Het boerderijtje stond volgens hem aan de Rijksstraatweg no. 141 in Voorst. (tegenover kapsalon Van Schoonhoven). Hij kon nog bevestigen dat Co Hartgers de architect was van dit project.

Rijksstraatweg 141, huidige situatie

Wij ontvingen:

De heer **A. Alburg** uit Twello bracht ons foto's, fotoalbums, catechisatieboekjes, oude polis, lidmaatschappasjes enz. uit nalatenschap van de heer Aling uit Twello. Geschonken door **B. Kolkman** uit Twello de DVD 'Breukvlak – verhalen van een snelweg'.

Van de familie **Broekhof** ontvingen we documentatie/krantenknipsels.

M. Westerhuis-Duvoort schenkt de OKV een serie van het door haar geschreven boek 'Herdenkingsmonumenten & Kunst in de openbare ruimte in de gemeente Voorst'. Indien u dit prachtige boek nog niet heeft is het voor € 8,- verkrijgbaar in onze studieruimte of te bestellen via info@okvvoorst.nl.

Door mevrouw **Van Setten-Voskamp** uit Scherpenzeel is een foto geschonken van de gymvereniging uit Terwolde uit 1930.

Van de heer **G. Roeterdink** uit Twello kreeg de OKV een film met o.a. beelden van een uitstapje van de leden van de Coöp Aankoopvereniging Twello en een bezoek van de Plattelandsjongeren B.O.L.H.. en B.O.G. aan het CENTRAAL BUREAU in Rotterdam.

Van de zoon van de onlangs overleden oud havenmeester van Vliegveld Teuge, de heer **Burgers**, ontvingen wij het zeer mooi gedocumenteerd archief over allerlei aspecten van het vliegveld uit de jaren dat hij daar werkzaam was.

Via de heer **Jansen** uit Amstelveen ontvingen wij een dagboek van mevrouw H. Jansen uit Voorst over de laatste oorlogsdagen in april 1945.

Door mevrouw **T. Smid-v.d. Steeg** uit Heemstede zijn er oude foto's geschonken van familie De Weerd / Jansen de Weerd uit Twello.

Voor u gelezen op internet:

Nieuw boek over het Gelderse platteland
Erfgoed Gelderland en Stichting Land-schapsbeheer presenteerden op 1 april 2016 het boek *Gelderse verhalen van boeren, burgers en buitenlui, 70 jaar plattelandsgeschiedenis* in Veluws Museum Hagedoorns Plaatse.

Deze bundeling van 24 persoonlijke portretten geeft een rijk beeld van de geschiedenis van het Gelderse platteland. Het boek is verkrijgbaar bij iedere boekverkoper en via internet. ISBN: 9789492055231, 252 pagina's full colour, gebonden, prijs: € 27,50.

De Gelderse streken - Wat een verhaal!

Samen met het 'Nederlands Openluchtmuseum' en het 'Regionaal Bureau voor Toerisme Arnhem Nijmegen' werkt Erfgoed Gelderland aan het project 'Verhaal van Gelderland' om de Gelderse geschiedenis tot leven te brengen. In april is de campagne van start gegaan. Deze campagne kent vijf thema's.

Met elkaar zijn zij belangrijke iconen van de Gelderse geschiedenis: Romeinen,

Kastelen, Hanze, Tweede Wereldoorlog en Veluwe. De activiteiten zijn gestart met het thema Romeinen en iedere volgende maand is de volgende icoon aan de beurt. Deze campagne sluit goed aan bij de reeds lang lopende campagne 'Gelderland levert je mooie streken'. De eerste campagne met de Romeinen als icoon is te vinden op geldersestreken.nl: <http://geldersestreken.nl/romeinen-in-de-gelderse-streken-wat-een-verhaal/>

Vondsten op het landgoed "Huize Noordijk"

Van de heer **T. Doornebosch** kregen we het bericht dat hij op het landgoed "Huize Noordijk" aan de rand van Twello (H.W. Iordensweg) een aantal mooie archeologische vondsten heeft gedaan. Zo vond hij een gebroken maar gepolijste stenen bijl. Via forums op internet werd deze bijl (vanaf foto's) gedateerd in het Neolithicum (ongeveer 2300 v.Chr.).

Met behulp van een metaaldetector ontdekte hij een zilveren denarius van de Romeinse Keizer Antoninus Pius gedateerd 148 - 149 n.Chr.. Volgens de database van Numis is dit de eerste Romeinse munt die gevonden en aangemeld is in de gemeente Voorst.

Ook kwam er een riemtong uit de Karolingische periode, gedateerd 8e t/m 10 eeuw tevoorschijn.

Meer archeologisch nieuws op

blz. 20 en 21!

Indien u ook iets te melden heeft op archeologisch gebied, horen we dat graag!

expert
Expert Twello

zedwell
finance & organisatie
www.zedwell.nl
E info@zedwell.nl
M 06 - 53678562
Koningin Wilhelminaweg 15
7391 ER Twello

Van onze zusterverenigingen

Gerard Vrieling

"Oud Bathmen" 36^e jrg.-nr. 1

Een groot artikel over de groei van Bathmen met een keurig kaartje van het dorp met daarop de ontwikkeling vanaf 1947 tot 2000. Enkele Bathmenaren vertellen over de groei van het dorp en hun beleving van het wonen in de nieuwe wijken. Dat Bathmen zo uitgebreidde was het gevolg van het bereiken van uitbreidingsmogelijkheden van Deventer in verband met het niet doorgaan van de geplande dubbelstad. Hierdoor kon de toenmalige gemeente Bathmen in 1971 - 1973 woningen bouwen voor Deventerse woningzoekenden.

Verder ontvingen wij van "Mijn Gelderland" het laatste blad, dit i.v.m. bezuinigingen en terugloop van abonnementenaantal.

"Mijn Gelderland" is een uitgave van Erfgoed Gelderland. Zij werkte samen met Gelderland bibliotheek, Gelders Archeologisch Centrum 'Museum G.M. Kam' en Gelders Archief.

Op het ogenblik werkt Gelders Erfgoed samen met omroep Gelderland aan het programma "Een wagen vol verhalen" met presentatrice Renate Schutte. Op de site eenwagenvolverhalen.nl staat een enorme verzameling verhalen (ong. 600) over tradities en gebruiken in Gelderland.

"Ampt Epe" nr. 207-april 2016.

In het begin van de 19^e eeuw kwam dominee B.E.C. van Niel als predikant vanuit Putten in Vaassen wonen. De dominee bleek zeer ondernemend te zijn. Zijn ambities gingen verder dan het preken, want in de Franse tijd was het beroep van predikant armoe troef. Daarom stichtte Van Niel een

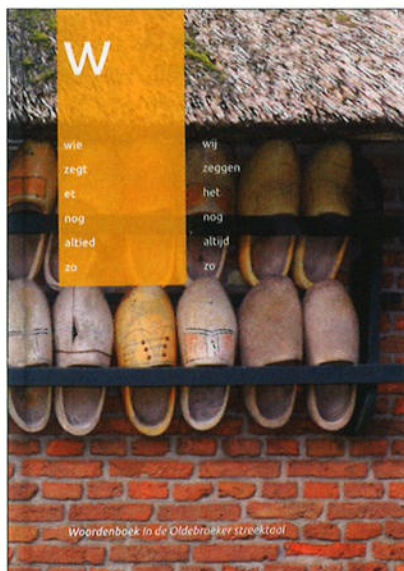
"Opvoedingsinstituut voor Jonge Heeren" in het Haackhuis, dat hij huurde.

Deze particuliere kostschool heeft 25 jaar bestaan en kreeg een uitstekende naam.

Van Niel trok zeer bekwame leerkrachten aan. Zo werkten aan zijn instituut twee "native speakers" voor Duits en Frans. De Franse leerkracht, Baudet, gaf niet alleen les in de Franse taal maar hij doceerde ook wiskunde en rekenen waarvoor hij eigen-gemaakt lesmateriaal gebruikte.

Van Niel zelf gaf les in aardrijkskunde, geschiedenis en de klassieke talen en hij gaf ook "sport", namelijk paardrijden, waarin hij zelf uitblonk. In Vaassen is de Manege-weg, die hier nog aan herinnert.

De Oudheidkundige Vereniging 'De Broeklanden' uit Oldenbroek stuurde ons een woordenboek in de Oldenbroeker streektaal: "Wie zegt et nog altied zo".

Gevelstenen, muurankers en uithangtekens (10)

Trafohuisjes van de P.G.E.M.

Ed Stal (tekst) en Corrie Stal-Wouters (foto's)

Geen boeiend artikel voor de Kroniek dit keer, maar wel iets om vast te leggen voor de historie van de gemeente Voorst en mogelijk voor die van de gehele provincie Gelderland want het gaat om het successievelijk verdwijnen van de stenen behuizing van de trafa van de Provinciale Gelderse Electriciteits Maatschappij.

Een van de grote trafohuisjes in de gemeente Voorst (Twello, Terwoldseweg)

Deze trafohuisjes - voluit transformatorhuisjes - waren in een bepaalde periode voorzien van de naam **Provinciale Electriciteitswerken**. De naam is aangebracht op vier tegels met gele letters op een zwarte ondergrond met links en rechts het versimpelde wapenschild van Gelderland. Dit type trafohuisjes is gebouwd omstreeks de jaren 1928 - 1932. Bijna onleesbaar staat rechtsonder *Goedewaagen Gouda*, de fabrikant van deze tegels.

Er werden ook teksten gemaakt op hardsteen met de opgelegde tekst PGEM

Duidelijk zijn de vier tegels zichtbaar

De meeste van de 'oude' stenen behuizingen zijn voorzien van een gevelsteen met de tekst P.G.E.M. opgelegd in één steen. Daarnaast is er een aantal trafohuisjes met de letters PGEM waar de punten ontbreken. De huisjes worden, zoals gezegd, langzamerhand vervangen door kleinere nauwelijks opvallende stalen behuizingen en worden voorzien van moderne transformatoren. Uit de foto (onder) van het moderne trafohuisje zal wel duidelijk zijn dat de naam P.G.E.M. aan het verdwijnen is.

Een nieuw trafohuisje aan de Reuvekampsweg. Beter passend in de omgeving

De Twellose Veiling

de veilinghal is weg, wat bleef is de geschiedenis.

Milly Westerhuis-Duvoort

Nu het veilinggebouw aan de Domineestraat in Twello afgebroken is om plaats te maken voor het nieuwe Veluws College en er weer een markant gebouw met een lange geschiedenis uit Twello is verdwenen, is het nu ook het moment om eens terug te kijken naar die geschiedenis.

We schrijven 1906 als burgemeester baron C.A. van der Feltz een vergadering heeft uitgeschreven in Hotel van Enter, waar anders, *'ten einde de middelen te bespreken, den fruithandel in deze streken meer productief te maken'*. Hij heeft zijn neef, ook een baron van der Feltz en burgemeester van Elst, uitgenodigd om de fruittelers uit de directe omgeving

van Twello enthousiast te maken voor het oprichten van een gemeenschappelijk vereniging voor de handel in groente en fruit.

Het enthousiasme en de ervaring van de burgemeester van Elst moet de aanzet geven om te komen tot een eigen veiling naar het voorbeeld uit zijn gemeente.

Het veilinggebouw in 1946

Vóór de oprichting van de veilinghallen konden de telers hun producten enkel op de weekmarkten kwijt. Dat betekende in de praktijk dat ze de avond voor de marktdag hun soms kwetsbare handel als aardbeien, perziken, sla en spinazie, op hun karren moesten laden. Dan 's nachts met paard en wagen op pad om op tijd op de markt te zijn; ze waren er zo'n 10 tot 18 uur mee in de weer.

Onnodig te vertellen dat met deze operatie de aangeboden producten behoorlijk in kwaliteit en frisheid achteruit gingen. Ook de kosten bleken elke keer weer een deel van de winst af te romen.

Wat te denken van de kosten van het stallen van het paard, het geld om een goede positie veilig te stellen en dan nog het geld voor de verpakking, telkens weer een punt van discussie. Ondanks veelvuldig verzoek om alle manden en kisten terug te brengen gebeurde dat maar sporadisch; er zou later zelfs een 'oorlog' over uitbreken. De tijd was dus rijp voor verandering en voor de fruittelers onder het gehoor van de burgemeester van Elst kon die verandering niet snel genoeg komen; er moest in Twello met spoed een eigen veiling komen, zo was de mening.

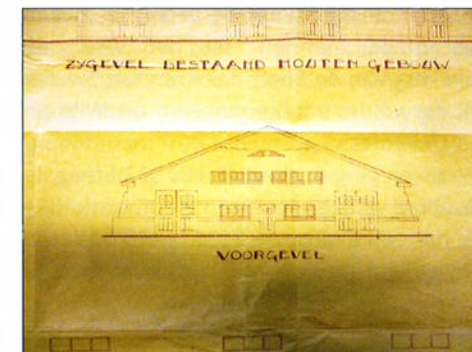
Toch duurde het nog tot 1919 voor er beweging in de zaak kwam en er een aanvraag voor een bouwvergunning richting de gemeente ging.

Een veiling was evengoed niet nieuw in de regio.

Deventer had al een kleinschalige groente-veiling in het IJsselhotel op de Worp waarvan ook de groentetelers uit de regio gebruik maakten en waarvoor al in 1915 een voorlopige veilingvereniging was opgericht. Deze destijds nog kleinschalige veiling maakte een stormachtige

ontwikkeling door. De omzet bedroeg tot verbazing van de kwekers in 1919 al een bedrag van f 200.000, dus tijd voor een definitieve veilingvereniging en een eigen veilinggebouw. Voor dat eigen veilinggebouw nam men vol enthousiasme een sprong over de IJssel om vol trots in 1920 een eigen nieuw gebouw aan de Pikeursbaan te betrekken. Onderdeel van de vereniging werd de afdeling Twello.

De raad van toezicht werd onder andere gevormd door de burgemeester van Voorst, baron A.C. van der Feltz; hij is altijd een grote stimulator gebleven.

In Twello zat men ondertussen ook niet stil en in 1922 verrees het eerste, dan nog eenvoudig houten, veilinggebouw, waar alleen nog fruit werd verhandeld. Het gebouwtje kwam te staan aan het spoor op de 'Wheemenkamp' aan de Domineestraat.

Dat betekende voor de inkopers eerst naar Deventer voor de groente en dan naar Twello voor het fruit. Dat was niet helemaal handig, dus werd er over nagedacht dan toch maar alles naar Twello over te brengen. Die mogelijkheid kwam steeds dichterbij doordat er in 1927 een nieuwe stenen loods en nog later, in 1935, een tweede loods gebouwd werd, waarin ook zo langzamerhand al groente werd verhandeld.

Dat betekende voor de Deventerse vestiging de vanzelfsprekendheid van een definitieve overstap naar Twello.

Als genoegdoening werd de naam van de gezamenlijke veilingvereniging:

Coöperatieve Veilingvereniging Deventer & Omstreken'.

Het waren aanvankelijk de fruittelers uit de omgeving van Voorst – van huis uit veeboeren – die enkele fruitbomen op hun land hadden geplant en op die manier van lieverlee een gemengd bedrijf hadden gekregen.

De grondleggers voor de veiling in Twello waren de mannen 'uit het veld', de kwekers van de Steenenkamer, uit Twello, uit Terwolde, uit Diepenveen, uit Wilp en uit Deventer.

De zaken gingen goed en in 1937 kreeg de Twellose veiling haar eigen spooraansluiting en meteen daarop, in 1938, werd besloten om er kantoren en een kantine aan toe te

voegen. De kwekers, die via de coöperatie toch ook wat te zeggen hadden, vonden het maar een revolutionaire daad en zagen de noodzaak daarvan niet in. 'Geldverspilling' was hun mening.

Later moesten ze schoorvoetend toegeven dat het bestuur een verziende blik had gehad. De kantine was dé plaats geworden waar belangrijke transacties werden gesloten.

In 1948 kon een omzet van f 2,2 miljoen geboekt worden en 20 tot 30 mensen vonden er werk.

Een nog verdere uitbreiding werd de bouw van grote koelhuizen. Dit noodzaakte om de aangrenzende grond van de familie Hogeboezem, die in de nabijgelegen villa 'Nova' woonde, te kopen.

In 1959 werd de prachtige villa gesloopt en werden er honderden (de archieven spreken van 600) bomen in het omliggende park, waaronder eiken, beuken en tamme kastanjes, gerooid. Het enige wat nog deed

denken aan de villa, was de zonnewijzer; die kwam vóór het veilinggebouw te staan.

In datzelfde jaar 1959 werd een fusie aangegaan met de veiling in Apeldoorn en deze heeft meteen daarna haar eigen veilinggebouwen verkocht. De veiling in Olst was de volgende, die opgeheven werd en zo kwam in de jaren 60 het hele pakket van producten naar Twello, dat hiermee een aanzienlijke streekfunctie en landelijke bekendheid kreeg. Evengoed heette de veilingvereniging nog steeds 'Deventer en Omstreken'.

De nieuwe loot aan de vereniging was de N.V. Fruto, (een fruithandel) die op het veilingterrein haar eigen loods bouwde.

De tuinders van de Steenenkamer waren blij met de veiling. Ze boden grote vrachten groente aan, aanvankelijk nog met paard en wagen en wat later gemotoriseerd. Dat is ook het beeld wat nog tot in de 80-er jaren te zien was op de veilingdagen; lange rijen, in de Domineestraat en op de Binnenweg, met tuinders die hun producten kwamen aanbieden.

De 'groente- en fruitoorlog'

Die vreugde is er bij de kwekers niet altijd geweest. In 1928, Twello, was nog maar net 'open', ontstond er in Deventer een 'groente- en fruitoorlog' met een staking tot gevolg.

Het conflict kreeg landelijke bekendheid en liep hoog op.

Wat was er loos in de loods? Het draaide allemaal om de vergoeding, die betaald moest worden voor het gebruik van kisten en manden. Was het voorheen nog zo dat de kooplieden hun gekochte waren 'verpakt' konden transporteren, vanaf enig moment moest daarvoor betaald worden. Een opstand brak uit en die breidde zich al

snel uit naar veilingen in het hele land.

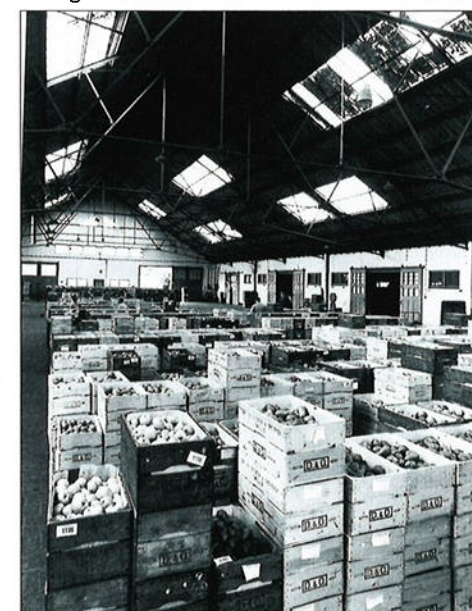
Er werd wel geveild, maar er waren geen kopers; die hadden gezamenlijk een boycot ingesteld.

Alg. Handelsblad 30-11-1928

Het veilingbestuur probeerde de goederen dan maar rechtstreeks aan het publiek te verkopen. Dat bleek een misrekening; de boze kopers blokkeerden de veilingdeuren maar vanwege de kwetsbare producten als groenten en fruit moest snel een oplossing gevonden worden. Die kwam er: er werd een schikking getroffen, 'ieder de helft' en daar bleef het bij.

In 1974 was er weer onrust, de veiling kreeg te maken met leden die toch eens

Villa Nova in 1907, stond aan Stationsplein 2 (collectie Jan Groenberg)

'buiten de deur' hun geluk beproefden. Ze boden, aanvankelijk nog met toestemming van het bestuur, meerdere producten zoals komkommers aan, aan veilingen elders in het land tot in Delft. In de Randstad, waar de vraag groot was, konden ze toch net iets meer verdienen. Dit alles tot, niet te weinig, ongenoegen van de thuisblijvende leden die een langzame teloorgang van hun coöperatieve vereniging zagen aankomen. Evenzo als in de vaderlandse geschiedenis, toen het land aan het begin van de 17^e eeuw te maken kreeg met de zogenaamde remonstranten en de contraremonstranten, kreeg de veiling te maken met de 'rekkelijken' (oud woord voor ruimere uitleg) voorstanders van een soepele houding en de 'preciezen', die het elders laten veilen absoluut niet wilden toestaan. Deze discussie heeft tot 1985 geduurd.

In 1978 bedroeg de omzet f8,5 miljoen en kon er nagedacht worden over weer een nieuwe investering: de sorteermachine deed zijn intrede.

Een machine die enorme hoeveelheden fruit, voornamelijk appels en peren, in korte tijd kon sorteren naar kleine en grote exemplaren. De machine, die meer dan f 100.000 zou gaan kosten en met een speciaal transport uit Frankrijk moest komen, maakte dat Twello de enige veiling in Nederland werd, die een dergelijke vooruitgang kon boeken.

In 1983 kwam de gedachte op van samenwerking met de Tuinbouwveiling Kampen, Zwolle, IJsselmuiden. De twee verenigingen peilden hun leden daarover in afzonderlijke vergaderingen.

Van de Twellose leden, die bijeen waren in het Stationskoffiehuis, stemden 247 voor en 40 tegen de samenwerking.

De sorteermachine die in 1947 in gebruik was, foto ter gelegenheid van het 40-jarig bestaan.

Kampen was unaniem vóór een samenwerking. Hoewel Twello voor het eerst over de magische streep van 10 miljoen gulden omzet was gegaan, was het doel van de samenwerking: *'het aanbod op de twee veilingen beter op de vraag te kunnen afstemmen'*.

De directie deed er nog een schepje boven open was van mening dat de samenwerking de redding zou worden van de Twellose veiling, die anders haar deuren eerder had moeten sluiten. *'De leden hebben zich te veel verspreid'* zo was hun mening.

Twello kwam als dependance onder de vlag van de KZIJ (veiling Kampen, Zwolle, IJsselmuiden) en hiermee werd de 'Veiling Deventer en Omstreken' opgeheven.

Dat de overname achteraf toch nog een bijmaakje had, bleek, toen duidelijk werd dat 'IJsselmuiden' niet alleen de hallen in Twello, maar ook nog het reservefonds met een niet gering bedrag daarin, overgenomen had. De leden hadden het nakijken.

Tsjernobyl

Net toen alles weer een beetje rustig was geworden ontplofte in 1986 de kerncentrale in Tsjernobyl.

Dat raakte ook de kwekers rondom Twello. Grote partijen spinazie en sla werden doorgedraaid, bang als men was voor de neerslag van radioactief materiaal. De kwekers zaten er in de kantine van het veilinggebouw verslagen, en vooral ook woedend, bij.

Aan hun doorgedraaide producten konden ze niets meer verdienen en ze moesten nu grote verliezen incasseren. Evengoed moest er wel geoogst worden en dat betekende veelal: toch voor niets om vier uur het bed uit; het was de veelgehoorde klacht.

In 1987 werd duidelijk dat de veiling in Twello, die ondanks 40% minder omzet nog geen verlies draaide, uiteindelijk geen bestaansrecht meer zou hebben en dat een sluiting niet meer voorkomen kon worden. Na 65 jaar werd op deze landelijk bekende en befaamde veiling de klok stil gezet en werden de deuren gesloten.

Een strop voor de lokale kwekers die voortaan hun producten naar IJsselmuiden moesten brengen. Dat betekende nog vroeger op en een lange reis om nog op tijd mee te kunnen 'draaien'.

De veilinghal kwam in andere handen en werd een sport- en feesthal, de tennissers konden er de winter in doorkomen en voor een feestje met optredens van 'Normaal' en André Hazes was ook voldoende ruimte. Daarna ging het snel, het pand raakte in verval en verpauperde, tot het in 2015 afgebroken werd.

Het veilinggebouw in 2008. De Hervormde gemeente Twello hield hier toen nog de jaarlijkse rommelmarkt.

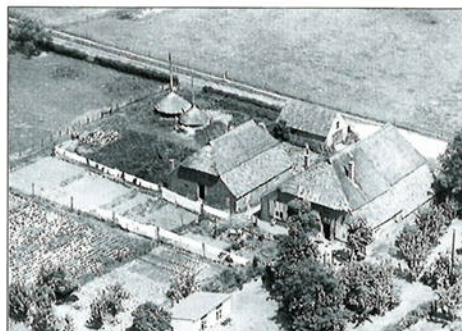
Zo verdween, evenals met de slachterijen, weer een stukje industrie uit het hart van Twello. Wat rest zijn de herinneringen aan de hoogtepunten van het jaar: o.a. de fraaie kerstveiling, met bezoekers uit het hele land en voor de leden de uitbundige jaarvergaderingen in het Stationskoffiehuis, waar de pet behoorlijk tegen de zolder werd gegoid.

Bronnen: Archief OKV

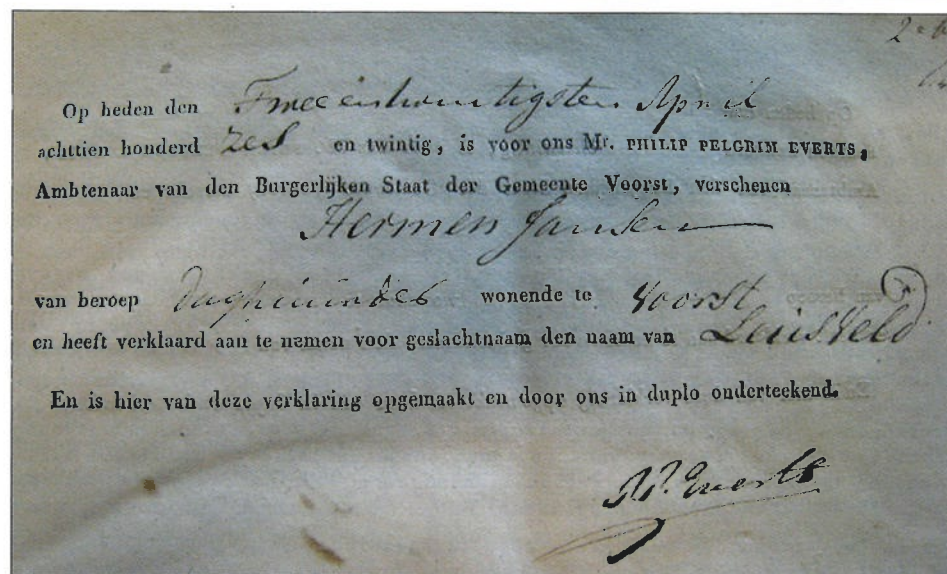
Archief gemeente Voorst
Archieven streekkranten

De naam Leusveld is kennelijk gekozen door een bewoner van de gelijknamige boerderij aan de Leusvelderweg, op de grens met de gemeente Brummen.

In de inschrijving lezen we dat Hermen Jansen, daghuurder de naam Leusveld aanneemt.

Leusvelderweg 2, ongeveer 1950

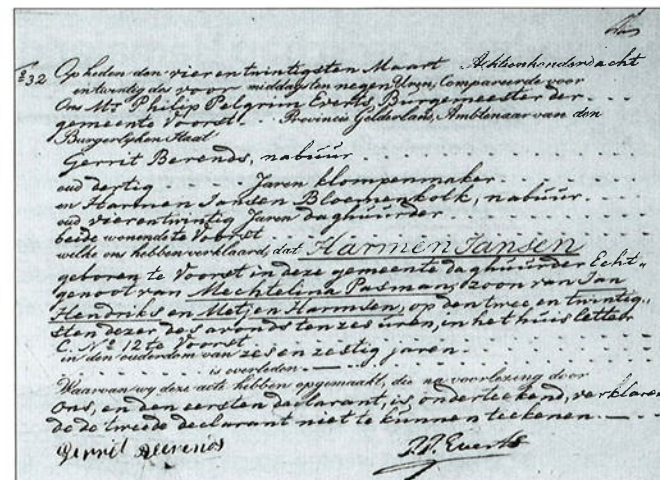

Het lijkt te gaan om Hermen Jansen, gedoopt op 19 jul 1761

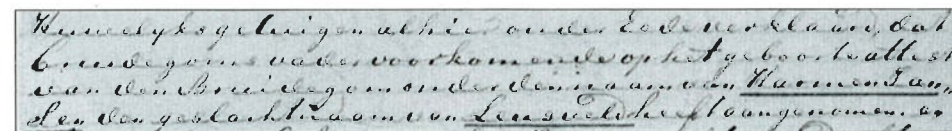
1761	ouders	Amme 1761	kinderen
12	V. Reinier Jansen M. Hendrika Berends		Willemken
	V. Reinier Brouwer M. Hendrika Berends		Anna
19	V. Jan Hendrik M. Margje Hendrik		Hermen

Hermen is op 20 februari 1791 in Voorst getrouwd met Mechtelgina (ook Mechtelgen) Pasmans, geboren op 23 september 1768 in Warnsveld. Zij overleefde haar echtgenoot en overleed in 1842.

Dit echtpaar kreeg tussen 1791 en 1809 negen kinderen.

De naam Leusveld kwam bij de Volkstelling van 2007, 29 keer voor in een aantal gemeente rondom Voorst, het meest in de gemeente Brummen en Lochem.

Bronvermelding:
A.C. Zeven, Wageningen 1976. Aangenomen geslachtsnamen te Nijbroek, Twello en Wilp, 1812 en Voorst, 1826.
Gemeentearchief Voorst, Archief van de ambtenaar van de Burgerlijke Stand Staatscourant (via Delpher.nl) van 19 november 1825.

Parenteel Jan Jansen Leusveld door de heer F. Leusveld.
Artikel 'Achternamen in Amsterdam' van H. Snel in Misjpage 2010-1
Decreet (1811) van Napoleon op <http://www.kennislink.nl/pagina/decreet-van-napoleon-1811>
Akten Burgerlijke Stand en DTB's via de site www.Genver.nl en www.WieWasWie.nl

Doorn & Van der Haar Computers

www.doornvanderhaar.nl

info@doornvanderhaar.nl

Vestiging Vaassen

Vestiging Twello

Wilhelminaweg 3

H.W. Iordensweg 32A

8171 EJ Vaassen

7391 KB Twello

0578 - 57 58 56

0571 - 29 80 80

Verkoop - Reparatie - Websites

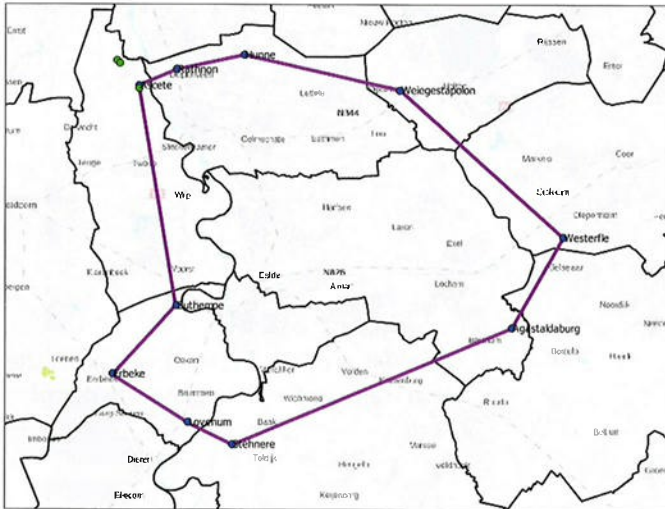
Cloud - Onderhoud - Netwerken

Aan de grenzen van het graafschap Hamaland veldkartering Terwolde

Chris Nieuwenhuize

Met enige regelmaat plaatsen we in *Kroniek* stukjes uit nieuwsbrieven of periodieken (zusterverenigingen) die zich bezig houden met regionale geschiedenis, cultuurgeschiedenis of archeologie. In de nieuwsbrief van de AWN, de vereniging van vrijwilligers in de archeologie, afdeling 18, troffen we een tekst aan over veldkarteringswerk in Terwolde. Op verzoek van de redactie was de auteur, Chris Nieuwenhuize, bereid dit bericht iets uit te breiden met informatie over het graafschap Hamaland.

Op 23 augustus 1046 droeg koning Hendrik III (1017-1056) te Speier zijn resterende grondbezit in Deventer, Salland en een graafschap in Hamaland over aan bisschop Bernold van Utrecht. De grenzen van het graafschap werden precies omschreven: *"de Rathnon ad Hunne, de Hunne ad Weiegestapolon et inde ad Westerfle, de Westerfle ad Agastaldaburgh, de Agastaldaburg ad Stenhere per silvam; et in alia parte Islę de Louenen usque ad Erbeke, de Erbeke ad Suhtempe et item ex alia parte Islę ad Ascethe"*.

Op het kaartje is de meest waarschijnlijke ligging van de beschreven grens weergegeven. Hoewel deze lijst met plaatsnamen in de loop der tijd veel discussie heeft gegeven, is wel duidelijk dat hiermee een gebied afgebakend wordt dat een flink deel van de gemeentes Lochem, Deventer, Zutphen en Voorst beslaat.

Vanaf 2013 onderzoeken amateur-archeologen van de AWN of langs deze grens resten kunnen worden gevonden uit de tijd van het graafschap. Al voor het derde jaar op rij zijn daarvoor op akkers in de gemeente Voorst aardewerk scherven verzameld. Omdat aardewerk erg modegevoelig is, geeft dat een goed beeld van

de periode waarin er bewoning in de buurt is geweest.

Tot nu toe dateerde het oudste aardewerk steeds ongeveer uit de 12^e eeuw, maar op 5 maart 2016 werd een akker onderzocht in de buurt van Terwolde. Op deze plaats had AWN lid Evert Kluin al eerder vondsten uit de middeleeuwen gedaan.

Het terrein bleek werkelijk bezaaid met scherven van kogelpot-, Pingsdorf-, Paf-frath- en Proto-steengoed. Aardewerk dat karakteristiek is voor de 10^e tot en met de 13^e eeuw. In minder dan 3 uur tijd werden bijna 5000 scherven verzameld met een totaal gewicht van meer dan 20 kilo.

Interessant is dat de bewoning al lijkt te starten in de 9^e of 10^e eeuw. Uit deze periode dateren enkele tientallen scherven met zogenaamde radstempelversiering, sommige gecombineerd met de typische rode verf die ook voorkomt op het iets latere Pingsdorf-aardewerk.

Hunneschans aardewerk uit het eind van de 9^e of begin van de 10^e eeuw. (Foto Harry Schotman)

De combinatie komt maar in een korte periode voor, van het eind van de 9^e tot het begin van de 10^e eeuw en wordt Hunneschans-aardewerk genoemd.

De bewoning lijkt te eindigen in de 14^e eeuw. Behalve wat moderne vervuiling, bestaat het jongste aardewerk namelijk uit een honderdtal steengoedscherven die karakteristiek zijn voor deze periode. Dat sluit goed aan bij de ontginning van het betreffende gebied in 1328. Toen het omringende natte gebied van Nijbroek ontwaterd werd, verdween de al bestaande bewoning op dit hogere deel.

Naast het aardewerk zijn verder de vele stukken maalsteen (meer dan 30 stukken) opvallend. Daaronder een groot segment met opstaande rand. De maalsteen moet oorspronkelijk een doorsnede van ruim 50 cm hebben gehad.

Groot stuk van een maalsteen (Foto Harry Schotman)

Intrigerend is tenslotte de vondst van ruim zestig 2 à 3 cm grote sliertjes, met de dikte van spaghetti, van een nog niet gedetermineerde zwarte substantie. Het lijkt ooit vloeibaar te zijn geweest

Onbekende substantie gevonden bij Terwolde (Foto Harry Schotman)

Mooie resultaten dus, die onderstrepen dat de zoektocht naar de grenzen van Hamaland de moeite waard is. Wij gaan daar zekere mee door.

Naschrift redactie:

Wie denkt te weten wat de onbekende substantie is? Ideeën graag melden bij: kroniek@okvvoorst.nl

Met de pen(seel) door Voorst

Tekst: Ada van der Goot-van Eck

Tekening: Jan Lubberts

De redactie heeft n.a.v. het artikel over de wandelingen die Jac. P. Thijsse honderd jaar geleden maakte rond de IJssel, aan Jan Lubberts gevraagd of hij –net als de plaatjes in het verkadealbum "IJssel"- al eens iets van de Bandijk had getekend. Tot onze verrassing kwam hij met een schilderij aan dat hij van de Bandijk heeft gemaakt. Vandaar dat we voor deze keer het opschrift van deze rubriek iets hebben aangepast.

Ada van der Goot schreef er -zoals gewoonlijk- een verhaaltje bij.

Bandijk Terwolde

De historie van de Terwoldse Bandijk is afleesbaar in landschap en bebouwing. Bijzondere historische bebouwing verwijst naar de tijd dat de IJsseloevers deel uitmaakten van oude handelsroutes van de Hanze.

In de 14^e eeuw was de Veluwe Bandijk reeds een aaneengesloten dijk.

Door de ontginning van Nijbroek was in 1370 een organisatievorm ontstaan die verantwoordelijk was voor de water beheersing. Deze organisatie maakte het mogelijk een aaneengesloten dijk langs de IJssel aan te leggen.

Door het tekenen van een dijkbrief gaf hertog Eduard van Gelre in datzelfde jaar opdracht tot voltooiing van deze dijk.

Deze plaatjes komen uit het Verkade-album "IJssel", getekend door Jan Voerman jr., zie het artikel op blz. 28

Voordat de nieuwe dijk werd aangelegd, veranderde de IJssel regelmatig zijn loop. Door vernauwing van het IJsseldal ter hoogte van Twello-Voorst werd het water altijd hoog opgestuwd, waardoor de dijk kon doorbreken. Deze dijkdoorbraken deden zich onder meer voor bij de Matanze en Kolkestein.

Doorbraakkolken herinneren hieraan. Maar ook veel doorbraakkolken, binnendijs gelegen op korte afstand van de dijk, zijn in het kader van de dijkverbreding gedempt.

Tussen 1850 en 1855 is de dijk verhard en hoewel het planten van bomen op deze soort dijken verboden was vanwege het

risico de stabiliteit van het dijklichaam aan te tasten, was er op en langs de Terwoldse Bandijk sprake van beplanting in de vorm van bomen en hagen. In combinatie met de houtwallen, de hoogstamboomgaarden, hagen en singels in het achterland was deze beplanting bepalend voor het landschapsbeeld van de stroomruggen langs de Terwoldse Bandijk. Pas bij de meest recente dijkverbetering rond 1990 is de beplanting op de kruin en het talud van de dijk grotendeels verwijderd.

In de gemeente Voorst liggen verscheidene historische wegen. De Bandijk sluit aan op deze oude wegenstructuur.

Deze foto toont duidelijk dat de dijk een belangrijke functie heeft; het huis (rechts), met de naam 'Kiek over de diek' is dezelfde als op het schilderij van Jan Lubberts. (Bandijk 40) Jan Lubberts schilderde de Bandijk ongeveer tien jaar geleden.

Boerderij de Groote Polmate

Gert Gootjes

De boerderij aan de Melkleenweg 4 in Terwolde kent een bijzondere geschiedenis. Volgens Dirk Otten in z'n boek "Boerderijnamen gemeente Voorst", wordt de boerderij al in 1789 genoemd.

Een onderzoek onlangs door Wim Jansen van de stichting IJsselhoeven naar de gebinten laat zien dat er sprake is van hergebruik van balken die eerder uit de 15e dan uit de 16e eeuw stammen. Dit is te zien aan enkele vlot- en haalmerken. Een vlotmerk is letterlijk een *vlotmerk* d.w.z. deze gebinten zijn gemaakt van boomstammen, die over water zijn vervoerd als onderdeel van een vlot.

Sommige gebinten zijn waarschijnlijk afkomstig uit een groot gebouw, gezien bijvoorbeeld een haalmerk XXVIII (Romeinse cijfers voor het getal 28). Over duurzaamheid gesproken. Romeinse cijfers zijn met een beitel makkelijker in hout aan te brengen dan Arabische en daarom nog lang gebruikt door timmerlieden. Hout voor gebinten was duur en werd daarom vaak hergebruikt.

De boerderij wordt in een onderzoek naar de woningtoestand in de provincie Gelderland in 1952 aangemerkt als *“ongeslacht voor bewoning, niet te verbeteren”!*

Het ene deel van de boerderij wordt dan bewoond door de weduwe Veldhuis en het andere deel door de familie Jansen met 12 kinderen.

De familie Jansen had de boerderij gekocht van de weduwe Veldhuis, waarbij bedongen was dat de weduwe in een gedeelte

van de boerderij mocht blijven wonen. Het verslag laat de toestand zien in 1952 van het deel van de boerderij waar het gezin woonde. De slaapgelegenheid is onvoldoende, o.a. op grond van *“onvoldoende scheiding der geslachten!”*

Als de weduwe Veldhuis is overleden en de familie Jansen verhuisd is naar een andere woning, wordt de boerderij in 1954 gekocht door de familie Busser, die in verband met de geplande uitbreiding van Deventer (Deventer dubbelstad) op termijn de Worp zou moeten verlaten. Deze familie laat tegenover de boerderij in 1967 een woning zetten, waarmee de boerderij haar woonbestemming verliest.

De boerderij is gedurende bijna 50 jaar gebruikt als schuur en verkooppunt voor de groenten die de familie Busser ter plekke verbouwde.

In 2001 wordt de boerderij (als schuur) gekocht door een gemeenteambtenaar, die het voor elkaar krijgt dat de boerderij weer een woonbestemming krijgt. Omdat hier vraagtekens bij gezet worden, volgt een rechtszaak, bekend als “de affaire boerenschuur Terwolde”.

Door al deze verwikkelingen wordt de boerderij in 2002 weer te koop gezet, waarbij in de advertentie van de makelaar de term “vervallen” wordt gebruikt. Dus niet “authentiek” of “origineel”, zoals gebruikelijk, maar “vervallen”!

Amsteling 4

ONDERZOEK NAAR DE WOONTOESTANDEN IN DE PROVINCIE GELDERLAND.

Datum : Mei 1952 Casusno : 1602
Adres : ho : 7-68 Venlo 4

Bewoner : Man, vrouw en kinderen

Aantal bewoners : 1 man, vrouw en kinderen 12 jongen
inwonende kinderen . 1/2 jongen 12 jaar

Oppervlakte voldoende n.l. . 3. 1/2 m², woonkamer, 20 m²
onvoldoende . 3. 2 m², misje 12 jaar

Verdieping voldoende n.l. 3. 20 m onder de balken
hoogte onvoldoende

Lichtopzervlakte voldoende n.l. 3. 1/2 m²
onvoldoende

Vloer hout Hoofdingen tevens tegging tot woonkamer de hout
steen onvoldoende

Dikte buitenmuren voldoende n.l. halfvoetsteenvoorgel
onvoldoende halfteenezelgovel

Muren vochtig de vochtig, privat voldoende, betreft de lucht
niet nat de kamer

Watervoorziening voldoende, betreft de hoeveelheid
onvoldoende de water
voor meer dan 1 woning
platte buitenshuis
voor meer dan 1 woning

Algemeen toestand der woning: bad en bouwvallig

Rijkskoning : in
onvoldoende

Slaapgelegenheid voldoende, op grond van toestand buitenden
onvoldoende slaapkamer
onvoldoende
bedden te donker
te klein
onvoldoende behanding
der rechteen
tevel voor de slaapkamer
onvoldoende platte der
slaapgelegenheden

Beoordeling :
I. Gebouw als zodanig : niet
opzichtig, niet te verbeteren
niet te verbeteren

II. Overbevolking : n.l. onvoldoende
ja onvoldoende slaapgelegenheid
verbetering hiervan mogelijk: de hout

III. Bevolking : n.l. onvoldoende
niet te verbeteren

Om enigszins aan te geven hoe de situatie op dat moment was, hierboven een foto van het "toilet".

In 2003 wordt de boerderij dan gekocht door de familie Gootjes-Ettema.

Dan volgt een verbouwing van 11 jaar waarin de boerderij weer bewoonbaar gemaakt wordt.

Hiermee wordt na ruim 60 jaar het rapport uit 1952 gelogenstraft en is van een "ongeschied voor bewoning, niet te verbeteren" boerderij een eigentijdse woning gemaakt. Tevens is de boerderij voorzien van de originele naam "Groote Polmate".

◀ *Onderzoek naar de woningtoestand in de provincie Gelderland uit 1952.*

Boekhandel Oonk

Stationsstraat 4 Twello

T: 0571-27 15 09

E: info@evennaaroonk.nl

Even naar

Oonk!

DE TUINEN VAN
BOSCH
Natuurlijk!

Hoveniersbedrijf
Koppelstraat 42
7391 AK Twello
T 0571 27 04 73
info@detuinenvanbosch.nl
volg ons: f t

detuinenvanbosch.nl

BRASSERIE - RESTAURANT

SINDS 1916

KORDERIJNK

Altijd de juiste sfeer

Stationsstraat 31

7391 EH Twello

0571 271851

info@korderijnk.nl

www.korderijnk.nl

AMBACHTELIJKE
BAKKERIJ
BRIL

De lekkerste
Gevulde koeken,
Krentenbrood en Speculaas

Het ruim twee eeuwen oude pand van bakker Bril is nog steeds (na enkele verbouwingen) in gebruik.

Het pand staat op de monumentenlijst. De bakkerij bestaat meer dan 150 jaar en zoon Paul is de 5e generatie Bril.

Het bedrijf is tegenwoordig uitgebreid met een koffie/theeschenkerij waar fietsers en wandelaars een welkome pauze kunnen houden.

De bakkerij is geregeld doel van excursies. Er gaan dan stevast eigengemaakte producten mee naar huis.

Foto uit 1960, bakker Bril met de bestelauto op weg om brood te bezorgen

Bakker Bril Voorst

Rijksstraatweg 24, 7383 AR Voorst, 0575-501271
www.bakkerijbril.nl info@bakkerijbril.nl

Juffrouw

Jan van Barneveld

Niet lang voor haar dood was ik op bezoek bij mijn moeder (1909-2006). Moeder vertelde over de Plattelandsvrouwen, waar ze jarenlang met veel plezier lid van was geweest. (opgetekend 31 oktober 2005)

Mevrouw ?

“Mevrouw Brouwer - je weet wel - was destijds voorzitter.” Moeder keek mij vragend aan. Ik kon me mevrouw Brouwer nog goed herinneren, ze woonde niet ver bij ons vandaan en haar man was gemeentesecretaris geweest.

Moeder vertelt verder:

“Aan het begin van de vergadering zegt mevrouw Brouwer dat juffrouw Haas, de vrouw van bakker Haas van de Parke-lerweg, is overleden. Dat wisten wij natuurlijk al lang, maar het is toch goed dat de voorzitter dat soort dingen officieel vertelt in de vergadering, tenslotte was de vrouw van Haas heel lang lid geweest van de Plattelandsvrouwen. Maar wat gebeurt er, later, tijdens de rondvraag?”

“Riek van Heerde, je weet wel, de vrouw van Gerrit van Heerde die ook aan de Parkelerweg woonde, een paar huizen

bij Haas vandaan, Riek van Heerde dus die zegt: ‘Ik wil eens vragen: hoe is dat eigenlijk, zijn wij aan de Parkelerweg wat minder dan die van de Klokkenkampsweg?’

Mevrouw Brouwer woonde aan de Klokkenkampsweg. ‘Hoe bedoelt u?’ vraagt mevrouw Brouwer. ‘Nou,’ zegt Riek, ‘aan de Klokkenkampsweg zijn ze mevrouw en aan de Parke-lerweg zijn ze blijkbaar juffrouw.’

Mevrouw Brouwer wist niet goed wat ze moest zeggen, maar ze begreep het precies. En op het laatst zei ze: ‘Laten we dan nu afspreken dat in het vervolg iedereen mevrouw is.’

Dat klonk goed, allemaal evenveel, probleem opgelost. Maar toen ging Chrisje Willemsen, die anders nooit wat zei, opstaan. En ze riep: ‘En ik dan? Wat moet ik dan? Blijf ik dan juffrouw? Want ik ben niet getrouwd, dus ik ben geen mevrouw.’

Ze was helemaal overstuurd. Het heeft mevrouw Brouwer nog heel wat moeite gekost om de zaak te sussen.”

afbeelding 1: Recepten van de Haagsche Kookschool, door Mej. A.C. Manden, directrice van de Haagsche Kookschool.

Een en dertigste druk. ‘s Gravenhage, De Gebroeders van Cleef (1913)

afbeelding 2: “Het Electro Inmaakboekje” (Geen vermelding van auteur.) Uitgave ‘VDEM’, ca. 1935

Juffrouw ?

Voorst honderd jaar geleden een wandeling met Jac. P. Thijsse (1)

Gerard Vrieling

Kort geleden werd ik geattendeerd op het boek "Ijsel" (met één s) door Jac. P. Thijsse. Daar dit boek al jaren in mijn bezit is, heb ik het weer te voorschijn gehaald en ben het gaan herlezen. Het boek is uitgegeven in november 1916 door 'N.V. Bakkerij "De Ruyter" der Firma Verkade en Comp.' te Zaandam.

In het voorwoord schrijft Jac. P. Thijsse: "We hadden nogal moeite, om in 1915 een rustig stuk Nederland te vinden, waar we ongehinderd konden wandelen en tekenen. Op menige plaats vreesden we belemmerd te worden door de mobilisatie en wat daar mee samen hangt.....".

122 HEGGEN LANGS DEN
VELUWSCHEN BANDIJK

Na "den Oude Ijsel" met omgeving bezocht te hebben ging Thijsse langs "den Geldersche Ijsel". Na Zutphen ging het richting Voorst:

".....voor de rij huisjes en stalletjes aan de linker Ijseloever aan den grooten weg naar Voorst. Dit is zoo'n huiverwekkend leelijk buurtje, dat wij over de brug liever meteen rechtsaf slaan, de Marsch in en zoo naar de Voorster Klei. Dat is min of meer een omweg, maar buitengewoon aangenaam ritje door bouwland en weiland. Even voor de steenfabriek kruisen we de Hoender-nester beek, de thans niet anders is dan een voortzetting van de Voorstondensche beek, maar vroeger, toen de Kanonsdijk nog niet bestond, was dit de Ijsel zelf en die stroomde toen langs Empe, dat is allemaal nog duidelijk te zien. Langs de hofstede Senderen, die zeer geheimzinnig wordt omgeven door een vierkante gracht met hooge bomen, bereikten we het dorpje Voorst in de buurt daarvan vonden we een nieuw prettig hoofdkwartier.

De volgende dag wilden we een beetje op adem komen. We lieten de rijwielen in de schuur en gingen een dijk-oeverwandeling maken. Tusschen Doesburg en Deventer heeft de Ijsel langs de oostoever geen doorlopende bedijking, omdat daar nogal hooge gronden liggen en allen hier en daar is er dan een gaatje gestopt. Langs

de westoever begint de doorlopende bedijking in de buurt van Zutphen en het eerste stuk van die Veluwschen bandijk ligt, wat eerst wel heel vreemd lijkt, verscholen in de bosschen nabij Klarenbeek, een heel eind op Apeldoorn aan.

Wie langs de grooten weg van Apeldoorn naar Zutphen fietst, treft dien dijk in de buurt Appen en daar liggen er ook kolken of wielen aan. Even voorbij het kruispunt ziet ge hem weer linksaf gaan, vlak bij dien ouden scheeven, schilderachtigen watermolen, waar altijd wel een teekenaar of een fotograaf bezig is, want die kunnen dat ding niet met rust laten.

61 WATERMOLEN BIJ VOORST

Wat ze moeten beginnen als het mooie krotje binnenkort in elkaar valt, weet ik niet, maar 't zal ook mij ook geweldig spijten, want duizenden menschen hebben plezier aan dat molentje. [uiteindelijk is de watermolen in 1930 afgebroken-G.Vr.] Nu, daarlangs [de watermolen] volgden wij dan dien bandijk, die hier wel geen openbare weg is en geen voetpad vertoont, maar iedereen wandelt toch ongestoord over die dijkjes. Het vee heeft hem hier kort afgegraasd en alleen wat grijze kruisdistels laten staan met hun recht afstaande takken en grauwe groene stekelbladeren. Door boschjes en boomgaarden, (je hebt nooit zoo'n raren rivierdijk gezien) beland-

64 HET SLOT NIJENBEEK

den we eindelijk op den witten grindweg, die onzen dijk kruist. We slaan dien grindweg in, maar nemen ons voor, hier straks weer de dijkwandeling noordwaarts te hervatten, want in die richting ziet het er nog aangenamer uit.

Die grindweg kruist een eindje verder een smal slootje, dat ik even aan u wil voorstellen als een Oude Ijsel, waar in de 17^e eeuw nog schepen voeren, want dit bed was toen op zijn minst even belangrijk als het oostelijk deel, dat wij nu naderen.

Achter hoge populieren en iepen verrijst een dikke, vierkante, antieke toren met een nieuw uitziende spits, dat is Nijenbeek, of, zooals de officieele kaarten zeggen, Nieuwenbeek en daar moeten wij boven op....."

Jac. P. Thijsse beschrijft dan uitvoerig het interieur en constateert dat alles goed onderhouden wordt door de eigenaren van de toren en hij verhaalt over de gevangen Reinout III, de "vette hertog".

Tot zover dit deel over Voorst en omgeving 100 jaar geleden.

In de volgende "Kroniek" het vervolgtraject van Jac. P. Thijsse in onze gemeente. De route die Thijsse destijds liep is nog grotendeels te lopen.

Notulen ledenvergadering 28 april 2016

Jan Groenenberg

Voorafgaand aan de vergadering heeft de heer Rien Mouw een lezing gegeven met als titel 'Zwerven over de Veluwe'

1. Opening en mededelingen

De voorzitter opent de vergadering

- a. Er zijn afmeldingen ontvangen van mevrouw Muller en de heren Van Oorspronk en Homan
- b. Onze huidige accommodatie voldoet. De huur is met 5 jaar verlengd.
- c. Er wordt gezocht naar een nieuwe opslagruimte voor onze materialen. Voor de zomer van 2016 moeten onze spullen weg bij de fam. Gorkink aan de Leemsteeg. Verzoek aan een ieder om mee te denken over alternatieve locaties voor opslag.
- d. Er lopen gesprekken met De houtzagerij Wilpsche Dijk en die kunnen mogelijk uitmonden in een samenwerking in de vorm van leveren en gebruik maken van elkaars expertise.
- e. Wat betreft De Nijenbeek: Het bestuur heeft uitgesproken om samen met andere organisaties de beperkte openstelling dit jaar om te buigen naar een ruime openstelling in de komende jaren. Het plan is om dit te doen met de nieuwste mediatechnieken. Voorster Belang zal hierin participeren. Wij zullen daarvoor onze archieven gebruiken voor broninformatie.
- f. De JUMBO actie heeft ruim 97 euro opgeleverd voor de OKV! Hartelijk dank.

- g. De gemeente overweegt om graven van na 1973 waar geen grafrechten meer voor worden betaald te ruimen. De OKV heeft gekeken of er graven tussen zitten van personen die van belang zijn om te handhaven. De conclusie is dat er geen bijzondere graven en/of personen zijn die van algemeen belang zijn en waarvan het graf c.q. de grafsteen bewaard zou moeten blijven. Dit is naar de gemeente gecommuniceerd.
- h. De contacten met de leden gaan we dit jaar verder automatiseren middels keuzemogelijkheid de Kroniek in mailbestand en/of zenden nieuwsbrieven. We zullen aandringen op het beschikbaar stellen van de e-mailadressen van onze leden. Hiermee kunnen wij de kosten beheersbaar houden en de contributie behouden met mogelijk in de komende jaren een lichte verhoging.

2. Notulen Algemene ledenvergadering 23 april 2015

Deze stonden vermeld in de Kroniek 2015-2, blz. 42 e.v.
Er zijn geen opmerkingen en de notulen worden met applaus goedgekeurd.

3. Jaarverslag 2015

Deze stonden vermeld in de Kroniek 2016-1, blz. 30 e.v.
Er zijn geen opmerkingen en het jaarverslag wordt met applaus goedgekeurd.

4. Financieel verslag 2015

Deze stonden vermeld in de Kroniek 2016 - 1 op blz. 32.

Penningmeester Wassink geeft een korte toelichting. Er is een te hoog bedrag aan portokosten betaald in 2015. Daarvan komt in 2016 € 511,96 terug. Door extra afschrijving van 1000 euro op apparatuur komen we in 2015 negatief uit.

Op de balansstaat onder de 'Vissergroep' een bedrag dat gereserveerd is voor een nog uit te geven boek over de schilder Visser.

5. Kascommissie

a. Verslag kascommissie

Mevrouw Braunius en de heer Van Triest hebben de kas gecontroleerd. De heer Van Triest geeft een korte toelichting. Er zijn geen hiaten gevonden en de penningmeester heeft de zaken goed voorelkaar. Depenningmeester/bestuur wordt voor 2015 gedecchargeerd.
Applaus voor de penningmeester.

b. Benoeming nieuwe kascommissie

Na twee jaar treedt de heer Van Triest af. Als nieuw kascommissielid wordt de heer B. Bauer voorgesteld. De nieuwe kascommissie wordt dus gevormd door mevrouw Braunius en de heer Bauer. Als reserve meldt zich De heer F. Haagen. De vergadering gaat hiermee akkoord door applaus.

6. Begroting 2016

De penningmeester en de voorzitter geven een korte toelichting op de begroting 2016. Er staat opnieuw een afschrijving van 1000 euro op voor apparatuur. Na de huur blijft de Kroniek de grootste kostenpost.

Dhr. Meeuwse merkt op dat hij een negatief saldo op een begroting niet wenselijk vindt. Dit is gedaan om duidelijk te maken dat de OKV moeite moet doen om de eindjes aan elkaar te knopen.

Dhr. Liese valt op dat de huur en energie in 2016 lager zijn dan in 2015. Dit heeft te maken met een lagere energierekening.

De afschrijving van 1000 euro per jaar is m.n. van belang voor het snel kunnen investeren in nieuwe (computer) apparatuur.

Na de toelichting gaat de vergadering akkoord met de begroting door een applaus.

In aansluiting hierop maakt de voorzitter bekend dat de heer Wassink aftreedt als bestuurslid. De heer Wassink wordt geprezen voor zijn enorme inzet om de financiële administratie van de OKV weer goed op orde te krijgen. Hij blijft nog wel actief als vrijwilliger vooral op ICT-gebied en onderhoud van de website van de OKV. Als nieuw bestuurslid verwelkomen we de heer Huisman.

Het bestuur zal de functies verdelen conform de gestelde regels in ons statuut. In de volgende Kroniek zal de nieuwe functieverdeling worden vermeld.

7. Rondvraag

1. De heer Gootjes vraagt aandacht voor het beter beantwoorden van e-mails. Hij heeft een aantal keren geen reactie op een e-mail gehad. De heer Vlietstra merkt op dat er veel vragen binnenkomen die niet meteen beantwoord kunnen worden.

Wel is het van belang een reactie terug te sturen dat de e-mail ontvangen is en wanneer een antwoord verwacht mag worden.

Verzoek om vragen voor de OKV te sturen naar info@okvvoorst.nl en niet naar kroniek@okvvoorst.nl.

2. De heer Liese vraagt of er al duidelijkheid is over copyright op foto's. Er is inmiddels wel meer duidelijkheid. Foto's van 70 jaar of ouder mogen gebruikt worden. Niet altijd is duidelijk of er copyright op een foto zit als de OKV bijv. een niet originele afdruk krijgt. Volledige duidelijkheid is er dus nog niet.
3. Mw. Van der Vegte vraagt of de ledenactie met cadeaubon vorig jaar iets heeft opgeleverd. Er zijn wel leden bijgekomen maar er waren ongeveer net zoveel opzeggingen. De hoge

gemiddelde leeftijd van de leden speelt hier een rol. Mw. Van der Vegte oppert om bijv. een lidmaatschap cadeau te doen met moeder- en vaderdag. Door het vele werk voor vrijwilligers is het niet makkelijk om een goede wervingsactie op touw te zetten. Zo zijn recent het grote archief van de heer Burgers en een kleiner archief overgedragen aan de OKV.

Het doel van 1000 leden aan het eind van ons jubileumjaar 2015 is niet gehaald.

De voorzitter nodigt de aanwezigen eens te komen kijken in de werkruimte aan de Dorpsstraat 11a te Twello.

8. Sluiting vergadering

De voorzitter dankt iedereen voor de inbreng en aandacht en sluit de vergadering.

**BEDANKT
WIM!**

Hallo JUMBO

Twello, Michiel de Ruyterstraat 101 **Binnendijk**

De OKV feliciteert JUMBO Binnendijk met de heropening op de nieuwe locatie!

HORSTINK

KWALITEITSBOUWERS VAN HUIS UIT!

Waarmee kunnen wij u van dienst zijn?

De kwaliteitsbouwers van Horstink maken het!

Luxe woningbouw
Aan- en verbouw
Complete badkamers
Utiliteitsbouw
Restauratie
Onderhoud

J.W. Frisostraat 15
7391 DJ Twello
Tel 0571 - 27 14 83
Fax 0571 - 27 10 36
Info@horstink-twello.nl

www.kwaliteitsbouwers.nl

kriebelZ

brasserie

Dorpsstraat 59
7396 AL Terwolde
T 0571 - 292 022
E info@brasserie-kriebelz

Met liefde kan alles...

**BREIN
RECLAME!**
WWW.BREINRECLAME.NL

ontwerp | printwerk | belettering
textiel | websites

Koppelstraat 2 Twello
Tel. 0571-280747
www.breinreclame.nl

De Groot

www.degrootzalen.nl

Avervoordseweg 2 De Vecht • Telefoon: (055) 323 12 61